www.e-rara.ch

Vita sanctorum Gervasij et Prothasij cum sermone et translatione

Berken, Johannes

Argentine, 1505

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: https://doi.org/10.3931/e-rara-131208

www.e-rara.ch
Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

Visual Library

g. 8

Vita ſanctorū Geruaſij et Pro
thaſij cuꝫ ſermone et tranſlatiōe
Ad oppidum Briſach quorum oſſa ibidem habentur.

~~Panzer 632~~

Strassburg Grüniger 1506

¶Sermo de ſauctis martyribus Geruaſio et Prothaſio cū eorū inueutiōe martyrio et tranſlatiōe de mediolano ad oppidū Briſach briſganie cōpoſitus et excerptus ꝑ fratrē Johannē Berken ſacre theologie lectorem ordinis fratrū heremitarū ſancti Auguſtini feliciter iincipt.

Iuſtorum anime in manu dei ſunt. Sap. iii. ca. Anima humana variat᷑ in ſuis motibus ſcḋm quattuor affectiones. ſcꝫ gaudiū ſpem dolorē et timorē Nam mouet᷑ aīa ꝓpter bonū aut ꝓpter malū. Si ꝓpter bonū aut p̄ſens et tunc gaudet: aut futuꝝ et tunc ſperat. Si ꝓpter malū: aut p̄ſens et tūc dolet: aut futuꝝ et tunc timet. Quia ergo victoria martyrū eſt quoddā magnum bonū. Ideo cū gaudio debꝫ celebrari vt Judith. xvi. ſcribit᷑. Gaudiū victorie huiꝰ celebratū ē cū Judith Quia deus reddet mercedē laborū ſanctorū ſuorū. Sap. x. Ipſe ēm deus antiquitus ꝓmiſit mercedē ſibi ſeruientibꝰ Jere. xxxi. quieſcat vox tua a ploratu ⁊ oculi tui a lacrimis quia eſt merces opi tuo ait dñs. et Eccl. xxxvi: Da mercedē ſuſtinentibꝰ te vt ꝓphete tui fideles inueniant᷑. Sicut aūt deus ꝓmiſit ſic reddit. nō ēm eſt deus quaſi homo vt mentiat᷑ aut filius hoīs vt mutet᷑. Nume. xxiii. Scribit᷑ ēm in libro de cauſis ꝙ cauſa prima plus influit ſup̱ ſuū cauſatū quā ſecundaria. Quia bonū humanū ſiue cōſiſtat in operādo ſiue in patiendo etiā eſt a deo et eſt ab homīe. Sed a deo tanꝙ̄ a cauſa prima ab hoīe tanꝙ̄ a ſecundaria magis influit deus ad eſſe bonum ꝙ̄ homo ⁊ ideo magis laudādus Sicut dñs qui dat elemoſinā ꝑ ſeruū magis eſt in hoc laudādus quā ſeruus hic eſt ꝙ ſancti martyres laudabāt potentiā dei ꝑ quā ſuſtinētes victorioſe ꝑuenerūt ad coronā regni victricē. ma-

nū tuam laudauerunt pariter Sap. x. Nos aūt laudare
deum in ſanctis ſuis iubemur qui ex ſua in menſa mīa
dedit nobis corpa ſanctoꝝ geminoꝝ martyꝝ Geruaſij ⁊
Prothaſij vt in ſequentibus patebit. Quattuor igitur
per ordinem ſunt dicenda. Primum eſt verboꝝ illorum.
Juſtorū anime in manu dei ſunt declaratio. Secundū
ſanctorum inuentio. Tertiū eorū martyrizatio. Quartū
eorum tranſlatio. Quantum ad primū fuit opinio quo
rundam dicentiū. poſt hanc vitam nullum eſſe refrigeri
um ſeu premium in fine hominis ſiue iuſtus ſiue malus
fuerit nulla erit differentia quia anima cū corpore morie
tur ſiue corrumpetur. Sed hoc eſt falſum nam iuſtoruꝫ
anime in manu dei ſunt id eſt in dei ꝓtectiōe et gubernatione. Et reddet deus iuſtis mercedem laborum ſuorum
de renun. c. niſi §. quippe. Ideo iuſti tulerunt ſpolia impiorum. xxiij. q. iij. c. qui peccat ibi perſecutionē patimī
Sed ꝓ maiori declaratione notandū ꝙ verum eſt iuſto
rum corpora tam in vita ꝙ̄ in morte in poteſtate homī
num ſunt. Omnia corpora ſanctorum Geruaſij et. Prothaſij in vita fuerunt in manibus aſtaſij comitis et iudicis et poſt mortem in poteſtate mediolanenſium demum in poteſtate briſacenſium vt in quarto articulo de
clarabitur in eorum tranſlatione. Sed certe iuſtorum
anime nec in morte nec in vita ſunt in manu hominum:
xij. q. i. nec diaboli ſed tantum dei. vnde Job. ij. Dixit domin⁹
ſciſita. ad ſathan. Ecce in manu tua eſt verumtamē animam ilin glo. lius ſerua glo. in ipſa iuſticia promiſſionis miſcet ꝗdaꝫ
xlvij. di. libera pietas: quia ſi totum deſeretet homo quid eſſet.
c. ſic hij Serua inquit non quod ipſe ſeruet ſed ne audeat irumxxi. q. v. pere ne temptando ſuperet. vnde Boetius. ſcđo. de con.
c. ſi ī glo proſa. vi. probans ꝙ dignitas non poteſt hominem facede pe. di. re felicem deridendo hominum mortalium dignitai. ca. pōt tem dicit ꝙ animo hominis niſi homo velit nullus pōt
fieri dominari. Nunquid libero imperabis anīo num mentē
firma rōne ſibi herentē de ſtatu ꝓprie quietis amouebis

quaſi diceret non. ꝙ iuſtoꝝ anime in manu dei ſunt tam in vita ꝙ̄ in morte. Sapientię. vij. in manu dei ſumus ⁊ nos et ſermones noſtri Et ſequit̃. Nō tāget illos tormē tū mortis ſcʒ eterne. Sciendū eſt aūt ꝙ anie iuſtoꝝ in p̄ ſenti vita in manu dei multipliciter ſunt. primo in manu dei ſupportantis. ſecūdo ſunt in manu cofortantis. tertiō caſtigantis. quarto cōſeruantis. De primo ꝙ ſunt i manu ſupportãtis. Nutrix em̄ puerum incipientem incedere ꝯtinet inter manus et ex ea parte qua cadere credit ſupportat manū ſupponēdo ne cadēs ledat̃. xp̄s ē nutricius nr̄ Oſee. xi. Ero em̄ nutrici⁹ effraim ⁊ brachijs meis portabo eos. Effraim interp̄tat̃ creſcēs ⁊ ſignificat nos viatores q̄ creſcere debem⁹ de ꝟtute in ꝟtutē. due manus dei iuſticia et miſcd̄ia in p̄s. In man⁹ tuas ꝯ mēdo ſpm̄ meū. iuſticia dirigit vt bn̄ incedamus. miſcd̄ia ſubleuat ne nimis ledamur. in p̄s. xxxvi. Cū ceciderit iuſt⁹ nō collidet̃ qꝛ dn̄s ſupponit manū ſuā. Scd̄o ſūt in manu dei cōfortātis. Ezech. iii. Man⁹ em̄ dn̄i erat mecū ꝯfortās falco nobilis paſcit̃ et recreat̃ manu domini ſui. Alias ſi cibū haberet in ſuo regimine auolaret a dn̄o ſuo. Ideo deus ſic eos paſcit beneficijs ꝙ ſemꝑ ea tenet in manu ſua ꝙ̄ manū qn̄ vult claudit et patimur egeſtatem et qn̄ vult aperit ⁊ habem⁹ copie largitatē in p̄s. cxliiii. Oculi omniū in te ſperāt dn̄e et tu das eſcam illorū in tēpore oportuno. Apis tu manū tuam et imples omne animal bn̄dictōe. Et iteꝝ in p̄s Aperiente te manū tuam omnia implebunt̃ bonitate. Alias em̄ a deo euolaret Oſee. ix. Effraim quaſi auis euolauit Sic qui nimis abundant terrenis auolant a deo ſicut falco a dn̄o ſuo qn̄ nimis ſaciat̃ ſancti Geruaſius ⁊ Prothaſius hoc cōſiderauerūt om̄ia ſua paupib⁹ erogauerūt ſecuti ſunt xp̄m in paupertate ſcʒm id Mat. xix. Ecce nos relinquim⁹ om̄ia ⁊ ſecuti ſumus te. Ideo ſic eoꝝ in manu dei fuerūt cōfortātis in vita vt in tertio articulo patebit. Tertio ſunt iuſtorū anime in manu dei caſtigātis. Qn̄ em̄ medicus manu ſua ꝓpinat infirmo ⁊ ꝑtemptat̃ bibendo, faciens ſibi cre-

i. q. i. cat ordinationes in gloſa

dentiã licet medicina ſit valde acuta tamẽ infirmus acci
pit xp̃s medicus eſt ⁊ calicẽ ꝑguſtauit tribulatõis quem
nobis ꝓ remedio infirmitatis pcti ꝓpinat in pñti. Et ido
caſtigatiões ſuas filiali benignitate ſuſcipiamus in ps.
lxxiij. Hũc hũiliat hũc exaltat q2 calix i manu dñi vini
meri plenus mixto. Quarto ſunt iuſtoꝝ aĩe in manu dei
cõſeruãtis. vnde illud ꝙ hõ ꝯtinue ĩ manu tenet illd bñ
cõſeruat. Solet etiã homo dicere qñ habet nomen alteri
us ſcriptũ in libro ſuo habeo illũ in libro meo. xp̃s autẽ
nos in manib⁹ ſuis ſcripſit ita ꝙ nõ põt nr̃m obliuiſci
Iſa. xlix. Nũquid põt mulier obliuiſci infantẽ ſuum vt
ili. q. vi. nõ miſereaᷓ filio vteri ſui. Et ſi illa oblita fuerit ego ta-
ad roma mẽ nõ obliuiſcar tui. Ecce in manib⁹ meis deſcripſi te.
nam Sed tamẽ aliter habet de⁹ aĩas iuſtoꝝ ⁊ aliter aĩas
pctõꝝ. Quãdo eñ ita eſt ꝙ aliquis eſt dñs alicui⁹ ma-
nerij ⁊ dimittit illud in aliena cuſtodia ita ꝙ alij ad cer-
tũ terminũ capiũt fructũ illi⁹ dicim⁹ ꝙ licet maneriũ ſit
talis dñi nõ tamẽ eſt in manu ſua ſed tũc ꝓprie qñ in ha
bitat ⁊ recipit fructũ ⁊ vſuꝫ tũc dicim⁹ eſſe in manu ſua
Modo dñs bene eſt dñs pctõꝝ ⁊ tamen nõ inhabitat
eos ꝑ grãm nec recipit fructus ab eis. et ideo nõ anime
pctõꝝ ſed anime iuſtoꝝ in manu dei ſunt. Quoniã in-
ter iuſtũ ⁊ impiũ inueniᷓ quadruplex differẽtia in ſacra
ſcriptura differũt. primo viuendo. ſecũdo moriẽdo. tertõ
patiendo. quarto penitẽdo. Primo viuendo quia iuſti
viuunt in pace ⁊ tranquillitate. Impij in diſcordia ⁊ cõ
trarietate in pſal. cxviii. Pax multa diligẽtibus legẽ tuã
De impijs Iſa. lxviii. Nõ eſt pax impijs dicit dñs ſig-
nanter dicit pſal. Pax multa diligentib⁹ legẽ tuã. Non
ſic diligẽtibus legẽ mundi Illi ꝑfecto ſemꝑ ſunt in con
tentionib⁹ in diſcordijs ⁊ rebellionib⁹. vnus qui audi-
uit iura ꝑ vi. ãnos vel ſeptẽ facit maiorẽ brigam in vna
comitiua ꝙ̃ xviii. ſapientiſſimi clerici ⁊ litterati. xp̃s iu
xxiii. q. ſtis legauit pacẽ Joh. xiiii. Pacẽ relinquo vobis Eccl.
ꝑma niſi xlii. ſtatuit illis teſtamentũ pacis. Scd̃o differũt mori-
bella endo q2 mors iuſti eſt ei⁹ ſpes ⁊ ꝯſolatio Mors aũt i iu

ſti eſt deſpatio. puerbi. xiiii. Jn malicia expellit᷑ impius
ſperat iuſt⁹ in morte ſua ⁊ eodē. xi. mortuo hoīe impio
vltra nulla erit ſpes. Tertio differūt iuſt⁹ ⁊ impi⁹ in pa-
tiendo qꝛ iuſt⁹ ſuſtinēdo aduerſa ſe exhilarat. iniuſt⁹ ſu-
ſtinēdo ſemꝑ remurmurat de iuſto. puer. xii. nō cōtriſta-
bit qcqd ei acciderit. Quarto differunt penitēdo. qꝛ iu-
ſtus in bene viuēdo ſemꝑ ſe accuſat. Impi⁹ aūt male vi-
uēdo ſemꝑ ſe excuſat. De iuſto. puer. xviii. Juſtus prior
de cōſe. accuſator eſt ſui in eodē. Impi⁹ cū in pfūdū pctoꝝ ve-
di. ii. cre nerit contemnet ibidē. Os impioꝝ operiēt iniquitatem
dere i fi: Anīa ergo ipſius hominis in mortalis eſt vt a potiſſimis
in glo. phis eſtimatū et declaratuꝫ eſt. plato in thymeo ca. iiii.
vbi inter multa erronea que de anīa dicit humana hoc
vnū veꝝ interſerit ꝙ aīa ē imortal' ⁊ ſcḋm ꝙ paſſiones vice-
rit vel ab eiſdē victa fuerit pmiabit᷑ vel puniet᷑ p⁹ mortē
idē in libro quē de aīa cōpoſuit ⁊ phedonis noīe intitu-
lauit rōes adducit ad imortalitatē anime cōprobandam
vbi plane dicit ꝙ ſupueniēte nece in hominē ꝙ mortale
eſt ipi⁹ defūgit᷑ ꝙ vero in mortale integꝝ ⁊ imortale euo-
lat abiens cedenſqꝫ loco. Etiā hoc patet p pithagorā ꝙ
recitat ouidius. v. metha. vbi dicit ſic. Morte carent ani-
me ſempqꝫ priore relicta. Sic de nouis domib⁹ viuunt
habitantqꝫ recepte. Sed melius dicit pictagoras in ver-
ſibus aureis. Sicut allegat calcidius in cōmento Thi-
mei platonis vbi dicit corpore depoſito cuꝫ liber ad ethe-
ra perges. Euades hominē factus de⁹ etheris alti Itē
hermes trimegiſtus ad aſcelpium prope principium O
aſcelpi omnis humana anima imortalis eſt ſed non vni-
formiter cuncte ſed alie alio more. Anima homis eſt ſub-
ſtantia corporis phiſici organici vitam habentis in potē-
tia ſcḋo de anima. Sed ꝙ anima intellectiua eſt forma
ſubſtantialis hominis ⁊ iſtud chriſtiano non oportet p-
bare quia eſt determinatio ſancte matris eccleſie in con-
ſtitutionibus clementinis editis in concilio vniuerſali
vienne celebrato nec anima eſt cō poſita ex materia et for-
ma vt probatur multipliciter per tho. de argētina in ſuo

ſcđo libro d iſ.xvij.arti.primo Sed valde miſerabile eſt
ꝙ aīa tam ꝑcioſa que deo eſt placida ꝛ redempta a xp̄o
nr̄o ſaluatore. Quia xp̄us ſapientia dei patris plus ſe
dolore probauit de amiſſione paucaꝝ animaꝝ ꝙ̄ ſi totū
mundi aurum perdidiſſet. Nam multa talenta auri ꝑdi-
ta ſunt ſuo tp̄e et ciuitates combuſte ꝑ qb₉ chriſtū nulla
tenus fleuiſſe legimus ſed certe de amiſſione paucaꝝ ani
marū in ciuitate hieruſalē legimus eū fleuiſſe. Lu.xix. xvi.q.
vidit ciuitatē fleuit ſuꝑ eam gloſa plangit reprobos etiā vii. et ſ
qui neſciunt cur plangebant ſed exultant in reb₉ peſſi diximus
mis. xp̄s ergo amat animā. Sapiē.xi.in fine parcis aūt
omnibus qm̄ tua ſunt domine qui amas animas. xp̄us xxiiii.q.
diligenter animā queſiuit. ps. Dn̄e eduxiſti ab inferno iii.c.ſi ꝺ
animā meam. Etiā patet ex eius cara redemptione. ꝑma ꝯſe.di.ii
ad Coꝝ.vi. Empti eſtis precio magno Jſto modo deus et dixit
temporalia; hominib₉ etiā malis cuſtodienda cōmittit ei ca.ite.
animas vero ſue cuſtodie dereliquit. pſal. Cuſtodit dn̄s rat i fi.
aīas ſctōꝝ ſu oꝝ Jdō iuſtoꝝ aīe in manu dei ſūt. hoc nō
aduertūt mali ꝛ ꝑuerſi. imo aliq̄ aīas ſuas vendūt ali
qui ꝑdūt aliq̄ impignorāt aliq̄ ꝑ nihilo dāt. Primo ven-
dūt cupidi q̄ ꝑ diuicijs hui₉ vite exponūt ſe rapinis fur-
tis piurijs falſis mercationib₉. Eccli.x.nō eſt iniquius
ꝙ̄ amare pecuniā. Hic em̄ venalē animā ſuā habet. non
ſic ſancti martyres geruaſi₉ ꝛ ꝑthaſi₉ om̄ia ſua pauꝑib₉
erogarūt. Scđo aliq̄ ꝑdūt aīas ſuas ꝛ ſūt ocioſi negli-
gēter viuētes ꝛ accidioſi ad om̄e op₉ bonū nō curantes
niſi ꝙ vna dies vadat ꝛ alia ſuccedat. Eccli.xx.eſt qui ꝑ
dit animā ſuā ꝑ cōfuſione. cōtrariū habet in legēda ſctō
rum geruaſij ꝛ ꝑthaſij qui erant vniformiter perſeueran-
tes in orationib₉ ꝑ noctaures in tigurio ab eis ꝯſtructo
poſt mortē ꝑentū vt in ſequētib₉ patebit. Tertio aliq̄ ani
mas ſuas impignorant. Jlle profecto qui impignorat
rem ſuam non intendit alienare dominium pro ſemper
ſed tantū ad tempus alienat ad vſum. Et quid faciunt
iſtis demones quaſi eoꝝ feneratores dāt eis ad tempus
mutuo q̄cquid volūt dignitates diuicias ꝛ voluptates

tandē ſeneſcūt ꝛ fiūt debiles ſoluere nō poſſunt q2 vitaꝫ cōſuetā dimittere nequeūt ꝛ ſic finaliter pign⁹ ꝑdūt licet tamē illud qñ in pignerare incipiūt ꝑdere nō ꝓponāt Eſt tamē notandū ꝙ duo genera hoīm animas ſuas in-pignorāt ſed diuerſimode q2 aliqui vitioſi ꝑ voluptatibus hui⁹ vite de quibus dictū eſt. Aliqui ꝟtuoſi vt ſūt ꝑlati ꝛ ſancti viri ꝛ curati licet his tēpib⁹ heu pauci reperiunt̃ qui aīas ſuas obligant ꝓ animab⁹ ſubditoꝛuꝫ quoꝝ vnicuiqꝫ dicit̃ cū cura ſibi cōmittit̃ illud. iii. Reg. xx. Cuſtodi virū iſtū demōſtrato ſuo ſubdito qui ſi lapſus fuerit erit aīa tua ꝓ aīa illius. aduertāt igit̃ rectores paſtores animaꝝ ꝛ ꝑlati cuſtodire ꝛ paſcere ſubditos
viii. q. i. ſcptu ſuos bono exemplo vt Gregori⁹ teſtat̃. Qui oues dei renuit paſcere oſtēdit ſe paſtorē xp̄m minime amare idē dū paſtor ꝑ abrupta vitioꝝ gradit̃ neceſſe eſt vt grex ad ꝑcipicia ſequat̃. Quarto aliq̄ aīas ſuas ꝓ nihilo dant ſūt ſpēalr̄ inuidi ꝛ iracūdi. nā cupid⁹ recipit diuitias lubric⁹ voluptates ſupb⁹ ꝛ ābicioſus honores. guloſus cibū et potū ſed iſti miſeri nihil capiūt delectabile ſed amaritudinē et dolorē. Et ideo animas ſuas gratis dāt diabolo de quoꝝ quolibet verificat̃ illud Judicū. ix. animā ſuam dedit periculis Sed martyres animas ſuas deo dederūt ꝑ abſtinentiā ꝛ caſtigationē corpis ꝑ paſſionē hūilitatē elemoſinarū largitionē. Ideo anime eoꝝ ſunt in manu dei et hoc de primo.

Unc ſequitur ſcdm principale huius ſermonis. ſcꝫ eoꝝ inuentio que iure primo loco ponit̃ eo ꝙ martyriū in noticiam. mortalium venit per inuentionē que hoc modo reuelata eſt integerrimo Ambroſio epiſcopo mediolanenſi. Anno a mundi creatiōe quinqꝫ milia. ccccc. lxxxi. ab vrbe condita iuxta Euſebij cōputationem. M. cxxxiiii. vt vere alijs placet. M. cc. vi Ab humana chriſti natiuitate. cccc. ix. In ſede petri ſedēte innocentio primo hic pontifex eccleſiam in vrbe ſctōrum Geruaſii ꝛ Protbaſii edificauit conſtituit idem vt

Secundum Membrum

ſabbatū celebraret vt habet de ꝯſe. di. ij. c. ſabbato vero
Et imperante theodoſio ſeniore pn̄te aurelio auguſtino
doctore celeberrimo nup a beato ambroſio baptizato. vt
ipſe. ix. li. ꝯfeſſionū teſtat de illis ſctis martiribꝫ loquitur
nō longe cepat mediolaneñ eccl'ia gen⁹ hoc ꝯſolatōis ꝛ
exhortatiōis celebrare magno ſtudio fratꝝ ꝯtinentiū vo
cibꝫ et cordibꝫ nimirū ann⁹ erat aut non multo amplius
cū iuſtina valētiniani regis pueri mater hoīem tuū am-
broſiū pſeqret hereſis ſue cā qua fuerat ſeducta ab arria
nis. Excubat pia plebs in eccleſia mori parata cum epō
ſuo ſeruo tuo ibi mater mea ſcꝫ monica ancilla tua ſolli-
citudinē ꝛ vigiliarum primas tenens excubias orationi
bus viuebat nos adhuc frigidi a calore ſpūs tui excita-
bamur cum ciuitate attonita atqꝫ turbata. Tunc ymni
et pſalmi vt canereutnr ſm morē orientaliū partiū ne po
pulus meroris tedio contabeſceret inſtitutū eſt et ex illo
in hodiernū diē retentū multis iam ac pene omnibꝫ gre-
gibus tuis et per certa orbis imitantibus. Tunc memo
rato antiſtiti tuo per viſum apparuiſti quo loco laterent
matyrū corpa pthaſij et gernaſij que ꝑ tot annos in cor-
rupta in theſauro ſecreti tui recōdideras vnde opportu
ne ꝓmere ad coercendā rabiē femineā ſed regiā. Cū eni — xxij. libr
ꝓpalata et effoſſa: digno cū honore transferent ad baſili- — de ciui.
cā ambroſianā: non ſolū i mundi vexabant ſpiritus cō- — di. c. viij.
feſſis eiſdem demonibus ſanabantur: verūetiam quidē
plures annos cecus ciuis ciuitatiqꝫ notiſſimus cū ppl'i
tumultuantis leticie cām qſiſſet atqꝫ audiſſet exiliuit eo
ſe vt duceret ſuū ducē rogauit. Quo pduct⁹ impetrauit
admitti vt ſudario tangeret feretꝝ precioſe in conſpectu
tuo mortis ſanctorū tuorū. Quod vbi fecit atqꝫ admo-
uit oculis confeſtim aperti ſunt inde fama diſcurrens
inde laudes tue feruenter lucentes: inde illius inimice
animus et ſi ad credenda ſanitatem non ampliatus a ꝑ-
ſequendi tamen furore cōpreſſus eſt. Gratias tibi deus
meus hec Auguſtinus.

De inuentione

Nunc ſequit̃ reuelatio ſctõꝝ martirꝝ ꝓthaſ-
ſij et geruaſij facta ſancto Ambroſio vt in-
ɀius ſermõe de eodẽ feſto habet̃ Sequitur
Ambroſius ſeruus xp̄i fratribꝫ ꝑ omnẽ ita
liam dño eternã ſalutẽ in diuinis volumi
nibꝫ reꝰ ſcribit̃ qui nõ ſtuduerit dare grat
q̄ ipe gratis accepit. Quitq̄d em̄ eccl'ie dñi ꝓ futurum
erat ſubtraxiſſe videt̃ cũ noluerit tradere omibꝫ q̄ ipe nõ
celandũ accepit. vñ pſalmigraphꝰ canit. Juſticiã tuam
nõ abſcõdi in corde meo veritatẽ tuã et ſalutare tuũ dixi
nõ celaui miſecdiaꝫ tuã in ↄcilio multoꝝ. Et ꝓ hoc ope
quaſi viciſſitudinẽ a deo poſtulãs adiecit. Tu aũt dñe
ne elõges miſericordiaꝫ tuã a me. q̄ſi deo diceret Sicut
ego feci alios miſcdiaꝫ inuenire ita ipe nõ patiaris lõge
fieri mias tuas a me. Aperiamꝰ ꝗ cur iſta ꝓmiſimꝰ ⁊ ve-
ſtros anios q̄ pie de dño ſentitis ⁊ creditis de inuentiõe
ſctõꝝ corꝑm ad leticiã inuitemꝰ. Jn diebꝫ itaq̄ trãſacte
nuꝑ q̄drageſime cũ dñs donaſſet mihi vt ieiunantiũ et
orantiũ me faceret eſſe pricipẽ in orõe poſitũ ita me ſom
nus oppſſit vt nec vigilãs apte nec dormiẽs integre vi-
derẽ aptis ocul' duos iuuenes ephebos veſtibꝫ cãdidiſſi-
mis id ẽ collobio ⁊ pallio indutos ac caligul' calceatos
manibꝫ extenſis orãtes. Nullã q̄dẽ grauedinẽ patiẽs loq̄
cũ eis nõ poterã. Sed q̄ꝛ vt dixi ꝑs in me ſomnꝰ incũbe
bat q̄ me ad ſiterrogatiõꝫ vbñ ꝓferre nõ ſineret: pleue aũt
mihi euigilãti viſio eoꝝ elapſa eſt. Factũ eſt ꝓinde vt ro-
garẽ dñi miſedīaꝫ vt ſi ludificatio demoniũ eſſet abſcede
ret ſi vero eſſet veritas pleniꝰ apperet ad impetrãdũ vero
qđ poſcebã a dño augmẽtaui ieiuniũ. Siliq̄ꝫ mõ canẽ-
te gallo orãtes mecũ iuuenes apparuerũt. Tertia vero no
cte defecto ieiunijs corꝑe nõ dormiẽti ſed ſtupẽti cũ q̄dã
mihi tertia apparuerit ꝑſona q̄ ſilis eẽ btõ paulo aplo vi
debat̃ cuiꝰ me vultũ pictura docuerat intantũ vt ipe me
cũ illis tacẽtibꝫ loq̄ret̃ dicẽs Jſti ſũt q̄ monita mea ſecu
ti reſpuẽtes ꝑdia ⁊ diuitias ſecuti ſunt dñi nr̃i ihesu xp̄i
veſtigia nihil terrenũ nihilq̄ꝫ carnale concupiſcentes.

Tertium Membrum

Jn media hac mediolanēſi vrbe ꝑ decē annos in dei ſer
uitio ꝑdurātes ad hoc ꝑtingere meruerūt vt xp̄i marty-
res fierēt. quoꝝ corꝑa in eo loco inuenies in quo ſtas ⁊ o-
oras Duodeci pedū altitudīe terre cooꝑtā archā inueni-
es quā archā ſupiꝰ exaltabis ⁊ in nomīe eoꝝ eccłiam fa
bricabis. Cūq; eoꝝ nomia reqrerē dixit mihi. Ad capud
eoꝝ libellū ſcriptū inuenies in quo ⁊ ortꝰ ⁊ eoꝝ finis ſcri
ptus eſt. Cōuocās itaq; oēs ꝑ circuitū frēs et coeꝑos vr
biū vicinaꝝ ⁊ referēs vniuerſa q̄ viderā ⁊ audiuerā ipſis
corā poſitis ꝓmu egſo terre foſſor acceſſi ceteri vero ep̄i
ꝓſecuti ſunt. Et fodiētes ꝑuenimꝰ ad archā quā ſctūs ꝑ
miſerat paulꝰ quā aperiētes inuenimꝰ quaſi in ipa hora
poſitos ſctōs miro odore fragātes ad quoꝝ caput libel-
lū inuenimꝰ in quo erāt hec ꝑ ordinē vniuerſa cōſcripta
put ſequit̄ in tertio mēbro huiꝰ ſmonis ⁊ h de ſecūdo.

Tertio ſequit̄ eoꝝ martiriū et parentū eorum
pater vital' diſcipulꝰ ſctī petri apl'i ſub nero-
ne imꝑatore ⁊ paulino iudice rauenne. miſ-
ſus in foueā altā ⁊ ꝓfundā ibi ſupinꝰ ſepul-
tꝰ martiriū ꝯpleuit vxorq; eiꝰ valeria mr̄ il-
lorū tūc tēporis mediolani ab infidelibꝰ eo ꝙ noluit ydo
lis ymolare et de eorum ſacrificio comedere dire eam ver
berauerunt ꝙ homines ſui qui cum ea erant vſq; medio
lanum eam ſeminecem deduxerunt vbi infra triduum fe
liciter migrauit ad dn̄m. demum filij eorum geruaſiꝰ ⁊
ꝓtbaſiꝰ decē annis in dei ſeruicio vt infra patebit perſe-
uerauerunt. et poſtea martyriū paſſi ſunt Et verba apo-
ſtoli pauli ſupra in ſcđo mēbro in eius apparitiōe ſunt
intelligēda. vbi dicit. Jſti ſunt qui monita ſecuti reſpuē-
tes predia ⁊c. per hec et ſimilia ſuſtineri poteſt ꝙ tempo
re apoſtolorū petri ⁊ pauli fuerunt et ſic ſub nerone inter
fecti vt infra patebit. Sequitur. Ego philippus xp̄i ſer
uus intra domū meam ſctōꝝ corꝑa cum filio meo rapui
et ſepeliui. Quorum mater valeria et pater vitalis ſunt
dicti quos vno ortu geminos genuerunt ⁊ vnū ꝓtbaſiū

aliũ geruaſiũ vocauerunt: Tuncꝫ ab inteſtato geruaſius
et ꝓthaſius hoc eſt p̄re ſctõ vitale martire ⁊ matre ſ̄acte
memorie valeria defunctis patrimonio vtriſqꝫ ſucceſſiſ-
ſent domũ propriã in qua nati fuerant et res vniuerſas
parentũ et caſellulas venundantes om̄e preciũ pauperi-
bus erogauerunt et familiole ſue quã ingenuã fecerant.
Poſt hec aũt geruaſi⁹ ⁊ ꝓtha. in vno ſe cenaculo cõcluſe
rũt et p.x. annos lectioni ⁊ orõni adherẽtes anno. xi. cõ
uerſiõis eoꝝ ad palmã martirij ydola reſpuẽtes ſub aſta
ſio ꝑncipe ſ̄m alios comite in mediolanenſi ciuitate die
kalendaꝝ iuniaꝝ feliciter ꝑuenerũt: Vincenci⁹ aũt i ſpe
culo hiſtoriali lib. x. ca. li. dicit. poſt mortẽ itaqꝫ parentũ
ſuoꝝ geruaſi⁹ et ꝓthaſius om̄ia ſua paupibꝫ erogantes
et familiã ſuã in gennã faciẽtes manebãt cũ ſctõ nazario
qui oratoriũ edificabat et ei celſus puer lapides porrige-
bat. Et i eodẽ ca. deinde ad mediolanũ deuenit ſcꝫ ſctũs
nazari⁹ vbi p̄dicãs et xp̄ianos inq̄rẽs. inuenit geruaſiũ
et ꝓthaſiũ ſub anelino p̄fecto cuſtodie mãcipatos Et in
fra poſt alia multa de illis ſctis nazario ⁊ celſo ca. liij. ſic
inq̄d nazari⁹ vero ⁊ celſus poſtq̄ꝫ ibi p̄dicauerũt. ſ. treue-
ris geruaſiũ ⁊ ꝓthaſiũ quos ibi relinq̄rãt redierũt ſub cõ
ſule anelino quos iudex nec dũ vt puto generoſos tormẽ
tis effecerat q2 ſi eos a ſuo ꝓpoſito ꝑ diutinã carceris ma
ceratõem reuocare putabat. audito aũt q̄ nazarius p̄di
ctos martires amaret cito ad p̄fectũ ꝑtrahit̄ ⁊ in ꝯfeſſi-
one xp̄i ꝑdurãs fuſtibꝫ verberat̄. Ex his duo inferuntur
Primũ q̄ illi gl'ioſi ſcti martires geruaſi⁹ ⁊ ꝓthaſius tp̄e
ap̄loꝝ petri ⁊ pauli martirizati ſunt. Scdm̄ q̄ diutinaꝫ
carceris penã ſuſtinuerũt et medio tp̄e p̄fecto anelino de
functo ſupuenit aſtaſi⁹ comes. Qui p̄ficiſcebat̄ ad bellũ
q̄ a marchomãnis fuerat excitatũ. Occurrerũt ei culto-
res ydoloꝝ cũ ſacerdotibꝫ ſuis dicẽtes. Si vis letus ad
auguſtũ reuerti ⁊ victor geruaſiũ et ꝓthaſiũ dijs nr̄is cõ
pelle ſacrificare vehemẽter em̄ dij nr̄i de eoꝝ contemptu
cõmoti reſponſa nobis dare ꝯtempnũt. Audiẽs hec aſta
ſius comes iuſſit eos teneri ⁊ ad ſe ꝑduci. Tũcqꝫ perducti

fuiſſent ad illũ. Ait comes aſtaſius. hortoꝛ vos ⁊ moneo
vt a deoꝝ nr̃oꝝ iniurĳs comoꝛãtes ad ĩmolandũ eis de-
uoti ſtudeatis inſiſtere: vt expeditio mea vnanimiter cele
bret̃: Btũs geruaſiꝰ dixit: victoriã de celo debes ab omni
potenti deo requirere nõ de ſimulachris mutis ⁊ vanis
que oculos habẽt ſine lumĩe: aures ſine auditu: nares ſi
ne odoꝛatu: os ſine ſermone: manꝰ ſine tactu: pedes ſine
greſſu et ventrẽ abſq; interioꝛibꝫ ꝓbant̃ habere et ſine fla pſ̄ c.iii.
tu eſſe noſcunt̃. Tũc indignatꝰ aſtaſiꝰ comes iuſſit bea-
tũ geruaſiũ tam diu plũbatis tũdi vſq; exalaret ſpiritũ.
Quo remoto iuſſit ſibi aſtare ꝓthaſiũ. Cui dixit: miſer
vel tu viuere ſtude et noli biothonatꝰ fieri ſicut et frater
tuus geruaſiꝰ. Cui btũs ꝓthaſius reſpondẽs ait. Quis
eſt miſer Ego qui te nõ timeo an tu qui me timere ꝓbariſ
Aſtaſiꝰ dixit. Ego te miſer hõ quõ timeo. Btũs ꝓthaſi-
us dixit. In hoc ꝓbaris timere me et ledi ſi nõ ſacrifica-
uero dĳs tuis. Si em̃ nõ timeres te ledi a me ad ſacrifi
ciũ ydoloꝝ nõ me cõpelleres. Ego aũt te nõ timẽs ꝯtem
pno minas tuas ⁊ om̃ia ydola tua vt ſtercoꝛa reputãs deũ
um ſolũ qui regnat in celis adoꝛo. Audiẽs hec aſtaſiꝰ co
mes in eculeũ altũ ſuſpendi p̃cepit deinde fuſtibus cedi.
Et dũ diu toꝛqueret̃ iuſſit eũ erigi dixitq; ei. ꝓthaſi vt
tam ſuperbus ⁊ tam rebellis exiſtis vis perire ſicut tuum
ꝓbaſti periſſe germanũ geruaſium. beatꝰ Pꝛothaſius re-
ſpondit. Non tibi iraſcoꝛ aſtaſi comes: nec ego nec ipſa
iuſticia quoniã cecos tui coꝛdis oculos attendo. Incre-
dulitas em̃ que in tuis ſenſibus regnat non te permittit
videre que dei ſunt. Nã et dñs meus ieſus xp̃s crucifigẽ
tibus ſe non maledixit ſed potiꝰ vt eis indulgeretur roga
uit addens ⁊ hoc quia neſcirent quid facerent. vñ et ego
tui comes aſtaſi. miſereoꝛ quia neſcis quid facis. Age er
go ꝙ cepiſti vt mihi poſſit occurrere cũ fratre meo gerua
ſio hodie benignitas ſaluatoꝛis noſtri. Tunc comes aſta
ſius iuſſit eum decollare. Et ſic martirium conſũmauit.
Cunq; decollatus eſſet beatus pꝛothaſius ego ſeruꝰ xp̃i
philippus. abſtuli cum filio meo furtim nocte ſancta coꝛ

poꝛa et in domo mea ſoli deo teſte in iſta archa ſaxea ſepe
liui credẽs me orationibꝫ eorũ conſequi miſericoꝛdiam
dñi nr̃i ieſu xp̄i. Qui cũ patre et ſpũſãcto viuit et regnat
in ſecula ſeculoꝝ. Martirizati ſunt aũt btiſſimi martires
geruaſius et prothaſius in mediolanenſi ciuitate ſub die
tertiadecima kalẽdaꝝ iuniaꝝ. Et hoc de tertio. Quomõ
quando. vbi martiriũ paſſi ſunt.

NUnc quarto loco dicendũ eſt quõ ſancti
martires geruaſiꝰ ⁊ ꝓthaſiꝰ trãſlati ſunt
de mediolano ad oppidum briſach briſga-
uie ꝯſtantieñ dioceſ. De quo ſunt pleriq̄ꝫ
dubitãtes. ſed vt in ſequẽtibꝫ lucide appa
rebit ibidẽ eſſe coꝛpa eoꝝ. Nam poſt paſſio
nem eorum vſq̄ꝫ ad tempora diui ambroſij incognita fue
runt coꝛpora eorum prout in ſecundo membro preſentis
ſermonis ſatis declaratum eſt. Et poſt inuentionem eo
rum vſq̄ꝫ ad annum domini. Mc.li. ſub friderico cog
nomẽto barbaroſſe: natione ſueuus et vndecimus ger-
manoꝛum imperatoꝛ qui annis. xxxvij. imperauit. Qui
auguſtus factus confeſtim in italiam deſcendit. ingreſ-
ſuſq̄ꝫ lombardiam derdonam ciuitatem tunc inſignẽ ei-
dem non obtemperantem aliquadiu obſedit quam cum
tandem vi obtinuiſſet militibus ſuis in predam dedit.
Qua capta et ſpoliata celeri greſſu romam contendit in
greſſuſq̄ꝫ vrbem et ex more pontifice ſalutato ab eodem
imperij coronam apud ſanctum Petrum accepit tumul-
to excitato rome et multi ex familia imperatoris vulne-
rati et mox vltio ab excercitu imperatoris facta eſt mul-
tos enim romanoꝛum aut cedit aut captiuauit. Sed im
peratoꝛ pontificis precibus delinitus cõfeſtim captiuos
in columes dimiſit nec ita multo poſt dum in germani-
am rediret cremonam ciſalpine gallie ciuitatem obſedit
et eam multis incurſionibus afflixit ac lacerauit. Moꝛ
tuo autem adriano pontifice ſucceſſori eius ad modum

adverſari cepit. vnde et quattuor pontifices ſciſmaticos
contra eũ ſucceſſiue creare fecit. Quorũ quidem ſeditio-
nibus et perturbationibus eccleſia romana fere colapſa
eſt. Quibus in iurĳs permotus alexander pontifex fri-
dericũ ipſum ⁊ ſuos ſciſmaticos põtifices anathematis
vinculo colligauit. quobrem fridericus omnẽ eccleſie di-
ctionẽ pulſo alexandro occupauit et cum multe eidem ci-
uitates reſiſterent ſpoletum vrbem ⁊ omnẽ fere ciſalpinã
vaſtauit. Sed dum in pontificem nimiũ exardeſceret et
crudeſceret et q̃ꝫ maxime in lombardia et mediolani im-
peraret gualuagnus anglerie comes ac tũc mediolani ꝑn-
ceps adiuuantibus ſocĳs ciuitatibus eius copias ita fre-
quentibus prelĳs attriuit vt cum pontifice romano pa-
cis federa libenter inire coactus ſit et maxime q̃ otto ei⁹
filius a Sebaſtiano veneciarum duce captiuus teneba-
tur. Hic gualuagnus vnicus andree principis anglerie
filius hoc anno patri in regnum ſuccedens regnauit an-
nis. xxvĳ. Fuit enĩ vir certe inclitus ⁊ celebri laude dign⁹
qui a parentis ſui equitate minime exorbitauit. quia de
nihilo quã de bello gerendo meditabatur. Hic princeps
contra fridericum imperatorẽ demum cum ingenti vir-
tute dimicauit atqꝫ eius legiones ſepiſſime profligauit.
Et licet pro vrbe conſeruanda multa incomoda et dam-
pna atqꝫ vulnera in proprio corpore pertulerit tamẽ nun-
quã animo contriſtatus fuit poſt deniqꝫ concertationes
et vaſtationes iudeis vrbem prodentibus imperator vr-
bem cum exercitu ingreditur ⁊ cuncta in direptionẽ da-
ta tantã crudelitatẽ in ciues exercuit vt non etati aut ſe-
xui aut dignitati parcere voluerit ſed omnes cedi et pro
ſeruis habere mandauit ablateqꝫ mediolanenſiũ opes et
dom⁹ dirute etiã menia om̃ia ꝑ circuitũ penit⁹ euertit vr-
be ſolo eq̃ta frideric⁹ aratꝝ duci et ſal ſpargi in victorie
ſignũ ꝑcepit. Eſt aũt mediolanũ metropol' ⁊ regia toti⁹
ciſalpine gallie ciuitas hoc ãno p⁹ ſeptẽ ãnoꝝ obſidiõis
a friderico imꝑatore expugnata ⁊ capta ĩnumerabilibus

viris paruulis ac mulieribus in germaniã tranſmiſſis. Iã octaua vice ſolo funditus equat: ſpoliatis aũt ciuiuꝫ diuicijs frideric⁹ reliquũ populũ extra vrbẽ miliario deci mo inhabitare coegit: papienſes vero mediolanenſiũ tũc inimici et ipi baculũ paſtorale in turri mediolenſi poſitũ et mortariũ atqꝫ campanas om̃es abſtulerunt que tamen om̃ia in acceſſu tempis cũ fenore reſtituerũt. Dũ autem hec agerent germana gualuagni ſolicita de ſuo fratre vt vitã eius ſibi ſeruaret. erat em̃ ipa magni animi mulier ⁊ inter mulieres illius tempis formoſiſſima et elegãti aſpe ctu ac per omnes corporis ſui artus mirifice decorata at qꝫ miro modo eloquentia ⁊ facundia inſignita ⁊ aĩo ex celſo ⁊ fratri ſuo gualuagno fideliſſima concilio inito ru dolffum vt alijs placet ottonẽ archiepm coloniẽſem ⁊ ele ctorẽ imperij adijt qui huic euerſioni pſens exiſtens. Et vt ideẽps aliquã remuneratõem acciperet nõ auꝝ nec ar gentũ aut diuicias mũdi pmiſit ſed ſi gratiam fratri ſuo apud impatorẽ impetraret ſpoſpondit ſe daturam corpa trium magorũ qui reges deo et ſaluatori noſtro. xiij. die etatis munera obtulerant. vt Math. ij. plenius habetur et corpora ſanctorũ martyrum et geminorũ fratrum Ger uaſij ⁊ Prothaſij nec non martyrũ naboris et felicis. licet alij dicunt tertio anno poſt euerſionem ciuitatis germa ni ſanctoꝝ felicis et naboris ex mediolano ſuſtulerunt ⁊ in germaniam trãſtulerũt archieps gaudio magno reple tus rem difficilem aggredi attemptauit. ſciens impato rem mirum in modum contra gualuagnum indignatum ſed quadã fiducia impatorem adijt petit ab eo ſibi ex gra tia ſpeciali qꝫ pma mulier iintroitu ciuitatꝫ q̃ occurreret q̃cq̃d humeris geſtaret ſibi dono dare digneẽ. Quo im patoꝛ annuẽs ignorãs pactũ iure iurãdo firmauit polli cit⁹ eſt ſuare. Cũ aũt impatoꝛ et archieps ciuitatẽ ingre derent ecce illa cordata mulier imperatori et epiſcopo oc currẽs fratrẽ ſuũ humeris obuiam portare non erubuit Quo videns impatoꝛ turbat⁹ iuſiurandũ ſeruare noluit eo qꝫ licitũ erat. impatoꝛ aũt vt aiũt viuũ ſeruare voluit

¶ De eorum Tranſlatione.

gualuagnū captū triduo ſub mēſa ſua ad modū canis te
nuit ⁊ multis flagellis eū cedi p̄cepit. p̱duct⁹ aūt in ger-
maniā gualuagn⁹ cū Johe epō ac multꝫ ex vice comitū
familia captos ⁊ in germaniā ad p̱petuos carceres rele-
gant. Jp̄e aūt gualuagn⁹ in cōpedib⁹ cōiectus multis
ānis afflictus fuit. Poſt multos aūt annos gualuagnus
compedibus fractis cuſtodibuſq̧ interfectis in italiam
in habitu ruſtico venit vbi mediolanenſiū ciuibus con
uocatis ⁊ in vnū collectis adiuuātib⁹ ſocijs ciuitatib⁹
ac grecoꝝ impatore ab integro ciuitatē repoſuit ac meni
bus cōmuniuit ⁊ p̱ virib⁹ om̄ia reſtituit tandē ſenio cō
fect⁹ ⁊ ſine ſobole defūcto. Anno dn̄i. m.c.lxxxii. medio
lanenſes p̱ ſenatū more romano ſe ſuaq̧ rexere ac ita per
duos et quinquaginta annos vſq̧ ad thurianoꝝ tirāni-
dem ſeruatum eſt.

DEmū archiep̄s magoꝝ corp̄a q̄ helena de
in dia ꝯſtātinopolim p̄mo trāſtulit Et po
ſtea ſctūs euſtorgi⁹ mediolanen̄. ep̄s ex cō
ſtantinopolim iā mediolanū trāſtulerat q̄
diu in cāpanili ſcti Jeorij latuerāt accepit
et ſecū vna cū alijs reliquijs ſcꝫ ſctōꝝ gernaſij et protha
ſij ad germaniā cū gaudio trāſtulit q̄ in eccl̄ia ambroſia
na ab ip̄o ſctō ambroſio p⁹ eoꝝ inuētionē recōdita fue
rāt. Cōtigit aūt eundē archip̄ſulē ad reni flumē p̱ baſile
am ciuitatē inſignē venire vſq̧ ad oppidū briſach ꝯſtan
tien̄. dioc. ſub dictōe ducat⁹ auſtrie ad lit⁹ p̱uenit naui
bus hincinde ligatis oppidū ingredit. Oppidū autem
briſach p̄ncipib⁹ ducatus auſtrie iā diu paruit a q̄buſ
etiā incrementū maximū accepit. Eſt aūt nobile regioniſ
briſgauie oppidū iuxta reni fluuium in mōte cōſtitutū
iā diu edificatū habet em̄ caſtrū cū turri celebri conſtru
ctū tempore Heinrici regis. Anno domini. M.c.lxxxv
iii. Nunc autem in victiſſimo regi ſemp̱ Auguſto Ma-
ximiliano paret.

Quartum Membrum

Audientes aūt cives p̄noīati oppidi ſ ad
ventū reliq̄aꝝ triū magorū ſctōꝝ martirꝝ
gervaſii ꝛ pthaſij gaudio repleti nō mo-
dico Cōfluxerūt ꝛ occurrerunt cū vexill'
crucibꝫ cereis ac ꝓceſſiōe ad corpa illa cō
tēplanda ocul' ꝛ labijs oſculāda vbi de⁹
opat⁹ eſt mirabilia ꝓpter civiū devotōeꝫ
Obnixe p̄fati cives rogarūt archiepm vt dignaret' intui-
tu dei ipis ſaltē corp⁹ ſcti gervaſii dare vt in monte in q̄
oppidū edificatū cernit' ꝛ in eoꝝ eccl'ia collocaret'. Illu-
ſtriſſim⁹ archiep̄s ꝛ p̄nceps elector cernēs civiū ꝯfluen-
tiū devotōeꝫ licꝫ aliq̄liter denegaſſet ꝓpter eoꝝ iportunā
et rōni iuſtā petitōeꝫ ꝯceſſit ꝛ dedit q̄ poſtularūt. Ingē
ti gaudio cives repleti illud corp⁹ magna cū veneratōe
et iubilo archiep̄o p̄ńte ad eccl'iā ꝓchialē ſcti ꝓthomar
tiris ſteffani deduxerūt cū ymnis ꝛ cāticis et laudes do
agētes. Altera die devot⁹ archiep̄s cū ſuo comitatu ea q̄
navi erāt neceſſaria emptꝫ et diſpoſitis. navē ingreſſi ſo
lutꝫ auchoris et funibꝫ q̄bꝫ navis ligabat' ſtupendū mi
raculū navis īmobil' ꝑmāſit nautis fruſtra laborantibꝫ
archip̄ſul ac ſui expaveſcūt'et mirant' q̄d culpe ꝯtraxerit
ibidē vota ꝑſoluit ſꝫ ꝓdigia in ſctis ſuis de⁹ opat'. Et q̄
re qꝛ illi gl'ioſi ſcti frēs in vno vtero vno ꝑtu nati vno ti
gurio ꝯverſati p⁹ mortē ꝑentū vna fides: vnū baptiſma
ipis in vita erat ſub vno iudice martiriſati: in vno ſepul
chro ſil'a philippo philoſopho recōditi. Et ſil'a btō am
broſio apparuerūt et in vēti in morte q̄z noluerūt eē divil'
quoꝝ ꝯverſatio vnanimis fuit in vita. ido btūs ambro
ſi⁹ in p̄fatiōe de illis ſctis ſic ait. Hi ſunt q̄ vexillo cele-
ſti ſignati victricia apl'i arma ſūſperāt et a mūdanis ne-
xibꝫ abſoluti neq̄ſſimi hoſtis vicioꝝ aciē ꝓſternētes libe
ri et expediti xp̄m dn̄m ſūt ſecuti. O quā felix germani-
tas q̄ ſacrꝫ in herēdo eloqiis nullo potuit interpolari cō-
tagio. O quā gl'ioſa certamis cā vbipiter coronant' q̄s
vn⁹ vter⁹ matern⁹ effudit. Archiep̄s vidēs miraculū ci-
ves rogavit ſibi redonari corp⁹ ꝑ eū ipis datū et maior

ad ephe
quarto

tpalia pollicit⁹ ē dare vt cū trib⁹ regib⁹ coloniā transfer
ret. Nā aliq̄d dare eſt ſignū magne liberalitatis. vt extra
de dona. c. i. dicit. Si nobilis hō ſpōte donat aliq̄d ali
cui eſtimare debet ſe ad hoc teneri et hanc legē debet ſibi
imponere et repetere nō licet vn̄ pueuit q̄ donata ab im
patore largiſſime interp̄tant. nā dicit. C. de bo. vacan-
et de i compatōe. l. ſi q̄s. Quod ſi impator alicui donat
domū aūt aliā poſſeſſionē interp̄tari debet cū omnib⁹ iu
rib⁹ et attinētiis eē donatū. idē in teſtamētis vt ſi aliq̄s
legat oleū vel vinū interp̄tat etiā vaſa vinaria eſſe lega-
ta. Similiter auib⁹ legatꝫ auearia ff. de lega. et fidei ꝯmiſſ.
l. iii. Cū igit archieps̄ et p̄nceps elector dono dedit vnū
ſanctū fratrem ei⁹ ſecū ex diuina ordinatiōe habitare volu
it. Ciues aūt obnixe rogarūt vt et ipis ꝓthaſiū frēm ei⁹
daret vt in vno loculo ſil' collocarent. quod ꝯſiderās ar
chieps̄ meſt⁹ et triſtis eis donauit tūc remoto omī īpe-
dimēto p reni fluēta vſq₃ ad coloniā nauigauit cū tribus
magis et vndecio iulii ad eccl'iā cathedralē ciuitatis co
lonienſ collocauit. Ciues aūt briſacēſes maiori gaudio
repleti et omī cū veneratōe et iubilo et ꝓthaſiū ad p̄noīa
tā eccl'iā ꝓthomartiris ſctī ſtephani trāſtulerūt. quarta
die iulii vbi omī cultu et religione venerantur.

Nouiſſimis his dieb⁹ circa ānos dn̄i. M.
cccc. xcviii. locellū ſeu archā argēto circū-
datā circa. M. cccc. florenoꝝ renēſiū p̄cio
cōſtruxere et oſſa eoꝝ magna cū ſolēnitate
poſuerūt. ꝓut ſingl'is annis in eoꝝ feſtiui
tate oculis corporeis a xp̄i fidelib⁹ cernit
curſus vicinaꝝ villaꝝ ſolēpni cū ꝓceſſiōe et veneratione
ꝑpli frequētant. vbi de⁹ opat mirabilia ſua in ſctis ſuis
et nos eos ꝑhēni deuotōe venerari optet. vbi p eos mlta
p̄ſtant bn̄ficia p eoꝝ ſctā merita. Regnāte dn̄o nr̄o ieſu
xp̄o cui eſt honor et gl'ia in ſecula ſeculoꝝ. Amen

In feſtiuitate p̄nominatoꝝ ſctōꝝ martyrū. magn⁹ Gre-
gorius papa eius nominis primus inſtituit q̄ introitus
Loquet dn̄s pacē in ꝑpl'o ſuo ipo die cātet, ex eo q̄ tali

die pax inter romanū imꝑatorē ⁊ agiſulphū regē longe-
bardoꝝ exritit reformata quē regē theodolinda vl' ſcdm
alios celdonia nomine eiꝰ vxor Ad quā ſctūs Gre. librū
dialogoꝝ ſcripſit virū ſuū ad fidē chriſti conuertit.

Sed ab aliquibꝰ emulis dubitat̃ in oppido
briſach nō eē corꝑa ſctōꝝ geruaſii ⁊ ꝓtha
ſii. Jdeo vt plurimū vltio diuina ſubſecu
ta eſt cū ipe deus glioſus in ſctis ſuis mi
rabilia opat̃. Nos aūt caduci ⁊ miſeri pec
catis inuoluti affectuoſiꝰ colere ⁊ venera-
re debemus. Et ꝓpter talcs emulos et de-
tractores qui talia euomere nō erubuerūt ¶ Notandū ē
quod ſepe videmꝰ ꝙ ſiniſtra ꝑncipia qnꝫ ꝑueniunt ad
felices exitus.ꝑma.q.ꝑma.§. Jtm obicit̃ vbi dicit grã-
nus ꝙ Jacob ꝑ ſupplantationē ꝑuenit ad benedictōez et
ſeges q̃ leproſa manu ſeritur munda tamē metit̃. Et ex
ulterino ꝯcubitu pulchra ſoboles naſcit̃ ſic ēt pecunia q̃
ꝑ ſimoniā acquirit̃ felicē habet exitū tū paupibꝰ ꝓ futu
ra erogat̃. Qm̄ reliquie triū magoꝝ ad coloniā ⁊ beato-
rū martyꝝ geruaſii ⁊ ꝓthaſii ad oppidū briſach ꝓpter con
tumaciā ⁊ ingentē maliciā ciuiū vrbis mediolanenſ.cō
tra ꝑmi friderici imꝑatoris maieſtatē violenter ſepe ꝑ pe
tratas. Sūt ꝑ ꝑnominatū archiepm ad coloniā et bri-
ſach venerabiliter tranſlate. Jn totiꝰ regni germanie glo
riā ⁊ honorē ⁊ totius lompardie dedecꝰ ꝑpetuū. Quis
eſt ergo qui dicit eccleſiā colonienſem vel eius ꝑſulem te
neri ad reſtitutionē reliquiarū triū magoꝝ vel ibidē nō
eſſe tanꝗ̃ male fidei poſſeſſorem qui vllo tempore non ꝑ-
ſcribit vt in ca.ii.de re.iur.li.vi.cū concor.i glo. Que re
liquie vt in quarto membro tactuz eſt per archiepiſcopū
tranſlate ſunt nullo ſummi pontificis decreto clam vel
palam interueniente. Nam multū eſt conſiderandū ꝙ re
liquie tranſlate de eccleſia vna ad aliā eſt tanꝗ̃ fiat trāſ
latio vniꝰ colūpne de vno loco ciuitatꝭ ad aliū locū eiuſ
dē ciuitatis.et ꝓprie dicitur tranſlatio et non alienatio.
C.de edi.tranſla.l.ſiquis poſt ſic ſimpliciter non dicit̃

alienatio qn̄ aliquid transfertur de fratre ad ſororē ſicut
dicit lex ſi teſtator ꝓhibuit rem alienari dando ſorori nō
videt̄ alienare. C. de fide con. volūtas ff. de leg. ij. l. vnum
ex familia. §. ij. et. l. peto. §. fratrē. Nā in veritate om̄es ec
cleſie ꝑ vniuerſum mundū poſt eccl'iam romanā vna et
eadē eccl'ia ſūt. xxi. di. Quāuis ⁊ ſic tranſlatio reliquiarū
de vna eccl'ſa ad aliā adhuc dicit̄ manere in vna eccl'ia de
facili em̄ res reuertit̄ ad naturā ſuā. ff. de pact. l. Si vnꝰ
§. pactꝰ et facit de ceuſi. Cū venerabilis.

Sequunt̄ miracula de ſctīs geruaſio ⁊ ꝓthaſio.

Aurelius pater Auguſtinꝰ doctor eccl'ie in
xxij. libro de ciuitate dei. c. viij. ſcribit. Mi
raculū ꝙ mediolani factū eſt cū illic eſſemꝰ
qn̄ illuminatꝰ eſt cecus ad multoꝝ noticiā
potuit ꝑuenire: quia et grandis eſt ciuitas
et ibi erat tunc impator et in menſo popu
lo teſte res geſta eſt ꝯcurrente ad corpa mar
tyrū ꝓthaſij et geruaſij. qui cū laterent ⁊ penitus neſci
rent̄ epō ambroſio per ſomnū reuelata reperta ſunt: vbi
cecus ille depulſis veteribus diē vidit. In ſcdo membro
pn̄tis ſermonis plenius habet̄ hoc miraculum.

Idem Auguſtinꝰ aliud miracl'm eodē libro. ca. ix.

Victoriana dicit̄ villa ab ypone regione minus
triginta milibꝫ abeſt: ibi eſt memoria martyrū
mediolanenſiū geruaſij et prothaſij: portatus ē
eo quidam adoleſcens. qui cum dimidio tempe
eſtatis equum ablueret et in fluminis gurgite demonē
incurrit. Ibi cum lateret vel morti ꝓximus vel ſimillimꝰ
mortuo ad veſptinos illuc ymnos et orationes cū ancil
lis ſuis et quibuſdam ſanctimonialibus ex more domina
poſſeſſionis intrauit atqꝫ ymnos cantare ceperunt. Qua
voce ille quaſi percuſſus excuſſus eſt. Et cum terribili fre
mitu altare adprehenſum mouere non audens ſiue non
valens: tanqꝫ eo fuerit alligatus ⁊ aut affixus tenebat et
cum grandi eiulatu parci ſibi rogans. confitebat̄ vbi ado
leſcentē ⁊ qn̄ et quomō inuaſerit. Poſtremo ſe exiturum

eſſe denuncians mēbra eius ſingula noīabat: que ſe amputaturū decies minabat: atq inter hec verba diſceſſit ab homīe. Sed oculus eius in maxillā fuſus tenui venula ab interiore quaſi radice pendebat. totūq eius mediū qd in gellū fuerat albicauerat. Quo viſo qui aderāt: cōcurrerant aūt etiā vocib9 ei9 acciti: et ſe oēs in orationē pro illo strauerant. quāuis eum ſana mēte ſtare gauderēt rurſus tamē pter oculū eius ꝯtriſtati. medicū querendū eē dicebant. Ibi maritus sororis eius qui eū illuc detulerat potens eſt inquit deus ſanctoꝝ orationibus: qui fugauit demonē lumē reddere. Tunc ſicut potuit oculū lapſūm atq pendentē loco ſuo reuocatū ligauit orario. nec ſibi p9 ſeptem dies putauit eſſe ſoluendū. Quod cū feciſſet. ſaniſſimū inuenit. Sanati ſunt illic ⁊ alij duo de quib9 dicere longum eſt. Hec Auguſtinus

Aliud miraculum

ERat nobilis miles noīe petrus de hagenbach ad karolū ducē būrgundionū ꝯfugit ⁊ ab eo p benigne receptus. Erat eīm ipe vir magni ꝯcilij ac pcij apud eundē pncipē. Miſſus in alſaciam et ſungauiā balliuus ſuus fact9 eſt. quas ob res non modo p germaniā verū etiā p exteras natiōes noīatiſſim9 et formidabilis petrus iſte eſſe cepit. Aſpectus ei9 quidē horridus erat. oculi fedi ⁊ rubicūdi: macilēta facies. intra maxillas cōcauata: longe ſtature: facund9 ſermone et aſtutus. Ipe erat multaꝝ machinationū artifex et inuentor: quadā peſtifera machinatōe cōpoſita cū burgundionū militū multitudine oppidū briſach intrauit ciues mlti pterriti pter ei9 tirannidē fugā dedert bona eoꝝ in direptōez dedit. quāq ſnp aſtra celoꝝ ſe euectū exiſtimaret nec vllū iu mūdo ſub vereri ampli9 videret nihilominus velut alter nabuchodonoſor diuino iudicio pctis ſuis exigentib9 in die ſancto paſche tumulto excitato in populo Anno dnī. M.cccc.lxxiiij. ſine ſanguīs humani effuſione vinculatus et nona die maij capite trūcatus. hec mutatio dextre excelſi: interceſſione ⁊ meritis vt pie ab omi-

bus incolis ibidē habitantibꝫ aſſerūt ſanctoꝝ martiꝝ ger
uaſij ⁊ ꝓthaſij quoꝝ oſſa honorifice ibi recondita ſunt: li
berant a tirannide huiꝰ viri. Erat iſte ſanguinē ſitiens ⁊
iuſto dei iudicio in ſanguine occidēdus aliquos in oppi
do than baſilieñ dioceſ gladio ꝑcuſſit niſi ꝓhibitꝰ fuiſſ3
plures occidiſſet. quare ⁊ iſte gladio ꝑcuſſus ſm dictū ſal
uatoris Qui gladio feriet gladio ꝑibit. xxiij. q. iiij. §. ecce
ꝙ mali et c. ille gladiū ⁊ §. ꝓce. Ideo de illo ꝓpheta in pſ.
v. bene ſcripſit. Ecce parturit hic in iuſticiā ⁊ ꝯcepit dolo
rē c ōtra ciues ⁊ ꝑpit iniquitatē lacū apuit et effodit eū
et incidit in foueā quā fecit Cōuerſus eſt dolor in caput
eiꝰ ⁊ in verticē ipiꝰ iniquitas eius deſcendit.

Ciues aūt oppidi briſach cū ſalomone. Sapie
vij. dicere poſſunt Et venerūt nobis oīa bo-
na pariter cū illa videlicet venerabiliū reliq-
rū allatura. quia ꝗ diu apud eos fuerūt multis
ꝑiculis liberati ſūt. Et maxīe Anno dñi. m. cccc. lxxx. re-
ni fluuiꝰ circa feſtū ſcti iacobi apl'i in immenſū adeo excre
uit vt ꝑ totū ſuburbiū vulgariter der werd tanꝗ in pla-
no ꝯſtitutū inundauerit monaſteriū monialiū extra mu
ros vulgariter mergenow vſqꝫ ad maiꝰ altare repleuerit
Et ꝑ vias ⁊ vicos nauigabāt ac ꝑ eius alueū facere con-
ſuetū erat pontes in waltzhut ſeckingen Baſilea Argen
tina deſtructi negabāt tranſitꝰ ciues oppidi briſach mo-
ti ſanctis geruaſio ⁊ ꝓthaſio votū fecerūt qm naturali via
impoſſibile erat ſuccurrere: ſed vt multa paucis ꝯcludā
pons remanſit licet in pte deſtructus fuerit aliq̄bus par
uis lignis ſuſtentabāt interceſſione p̄nomīatoꝝ ſanctoꝝ
martirū quoꝝ ope adiuti tranſitū ambulantibꝫ p̄ſtabat.
Sic nos ꝑ p̄fatos gl'ioſos martires eoꝝ meritis ⁊ inter-
ceſſione hic in mūdo tranſire ꝑ grām valeamus et in fu-
turo ꝑ gl'iam in qua ipi ſunt ꝙ omībꝫ nobis p̄ſtare digne-
tur pro quo paſſi ſunt. qui eſt benedictus in ſecula ſecu-
lorum Amen

Impreſſum Argētine ꝑ Iohem Grüniger. m. ccccc. vi.